

**ОСОБЛИВОСТІ ВИПЕРЕДЖАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
“АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”**

У статті обґрунтовано сутність та особливості навчально-виховного процесу зі спеціальності “Адміністративний менеджмент”; розкрито зміст професійної підготовки магістрантів означеної спеціальності з урахуванням випереджальних особливостей.

Ключові слова: випереджальна професійна підготовка, магістранти, навчально-виховний процес, адміністративна діяльність.

Сьогодні постають цілком нові цілі та завдання в підготовці менеджерів до професійної діяльності в процесі базової управлінської освіти. У свою чергу, післядипломна управлінська освіта є окремим напрямом і має враховувати соціально-економічні умови, у яких діє сучасний менеджер, ґрунтуватися на засадах розширення теоретичних знань у всіх аспектах його професійної діяльності, удосконалення вже сформованих професійних умінь та навичок, гармонійного розвитку особистості менеджера як суб’єкта педагогічного процесу.¹

У наукових працях вітчизняних учених (Л.В. Барановська, Л.І. Бондарєва, Л. Влодарська-Зола, І.Г. Герасимова, Н.Л. Замкова, Н.М. Ушакова, Л.М. Карамушка, С.Д. Максименко) система професійної підготовки менеджерів розглядається в різних аспектах. Головними напрямками виступають: дослідження моделі майбутнього управлінця відповідно до вимог сучасності; аналіз змісту професійної підготовки залежно від специфіки управління; диференціація інформаційно-методичного забезпечення професійної підготовки менеджерів; дослідження післядипломної управлінської освіти. Зміст означених напрямів свідчить про те, що сьогодні відбувається оновлення цілей і завдань у підготовці менеджерів до професійної діяльності в процесі базової управлінської освіти та її вдосконалення в ході здобуття другої вищої освіти з менеджменту. Педагогічні здобутки з означеної проблеми вказують на те, що більшість досліджень процесу професійної підготовки менеджерів проведено в контексті формування та розвитку їх професійної компетентності, професійно важливих якостей і професійної культури.

Мета статті – ґрунтовне вивчення особливостей підготовки за спеціальністю “Адміністративний менеджмент”, її змісту та ролі в підвищенні кваліфікації сучасних управлінських кадрів.

Аналіз професійної діяльності менеджера засвідчує, що в ній суттєво зростає роль людського фактора, відбуваються якісні зміни в характері і змісті управлінських функцій. Саме тому професійну підготовку менеджера визначають, з одного боку, специфіка його професійної діяльності, а з іншого – його особистість, яка реалізує цю діяльність.

Окрім того, удосконалення професійної підготовки менеджерів є актуальною проблемою, зокрема в контексті дослідження другої вищої освіти з мене-

джменту як форми підвищення кваліфікації управлінських кадрів шляхом поглиблення, розширення й оновлення їх професійних знань, умінь і навичок у процесі професійного навчання.

У рамках нашого дослідження об'єктом є професійна підготовка зі спеціальності "Адміністративний менеджмент". У свою чергу, специфіка адміністративної діяльності визначає зміст професійної підготовки менеджерів цієї сфери. Організація всього навчально-виховного процесу з майбутніми магістрами адміністративного менеджменту ґрунтується на підготовці фахівців, які здатні ефективно вирішувати складні прикладні проблеми в галузі управління, функціонування та розвитку соціальних систем різного характеру і призначення. Професійна підготовка здійснюється на засадах практичної спрямованості на діяльність у конкретній сфері та передбачає проходження цільової управлінської практики у формі стажування з наступною підготовкою й публічним захистом випускної кваліфікаційної роботи.

Сучасний процес навчання є досить складним і визначається педагогами по-різному, але набір ознак лишається незмінним [5]: 1) двосторонній характер; 2) спільна діяльність суб'єкта та об'єкта навчального процесу; 3) керівництво з боку суб'єкта навчального процесу, що спрямовано на об'єкт; 4) спеціальна планомірна організація навчального процесу та подальше управління ним; 5) цілісність і єдність усіх систем, що забезпечують досягнення мети навчального процесу; 6) перебіг процесу навчання відповідно до закономірностей вікового розвитку об'єктів; 7) реалізація суб'єктом навчання заходів з управління розвитком та виховання об'єктів навчального процесу.

Аналіз наведених ознак дає змогу визначити процес навчання як складну систему взаємодії суб'єкта та об'єкта, що має на меті розвиток тих, хто вчиться у всіх напрямках у процесі навчання. У свою чергу, ефективність навчально-виховного процесу в умовах другої вищої освіти, зокрема з адміністративного менеджменту, зумовлена кількома факторами: 1) метою цієї специфічної форми освіти; 2) системою принципів, на яких вона ґрунтується та реалізується; 3) змістом, що враховує практичний досвід і специфіку професійної діяльності тих, хто навчається; 4) раціональною організацією педагогічного процесу як цілісної системи взаємодії у рамках суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентом; 5) застосуванням ефективних форм, методів, засобів і технологій навчання, що забезпечують досягнення поставленої мети відповідно до визначених принципів.

Таким чином, розглядаючи двосторонній характер навчально-виховного процесу за спеціальністю "Адміністративний менеджмент", слід визначити та проаналізувати діяльність суб'єкта – педагога та суб'єкта – того, хто навчається з цієї спеціальності [3] (див. табл.).

Аналіз змісту таблиці свідчить, що характер взаємодії викладача та майбутнього менеджера адміністративної діяльності в навчальному процесі зумовлений специфікою професійної підготовки за означеною спеціальністю, її метою та завданнями. Окрім того, двосторонній характер взаємодії педагога й майбутніх менеджерів адміністративної діяльності зумовлює необхідність зворотного зв'язку, наявність якого визначає ефективність діяльності системи взаємодії суб'єктів навчального процесу, а отже, необхідність організації такої взаємодії. Організація будь-якого процесу передбачає реалізацію дій, що зорганізують певну сукупність об'єктів, навіть різної природи, у єдину систему, яка планомірно функціонує.

**Характеристика взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу
зі спеціальності “Адміністративний менеджмент”**

Діяльність викладача	Діяльність майбутнього менеджера адміністративної діяльності
Конкретизація цілей навчання з означеної спеціальності: – підвищення рівня професійної компетенції управлінських кадрів; – розширення теоретичних знань, розвиток умінь і навичок з адміністративної діяльності; – розвиток професійно важливих особистісних якостей майбутніх менеджерів адміністративної діяльності	Розвиток мотивації щодо корекції власного стилю професійної діяльності у майбутніх менеджерів адміністративної діяльності у процесі навчання
Ознайомлення магістрантів з особливостями та специфікою адміністративної діяльності	Засвоєння студентами-менеджерами знань адміністративної діяльності
Управління процесом самостійної пізнавальної діяльності студентів зі: – здобуття, усвідомлення та конкретизації теоретичних знань щодо сутності адміністративної діяльності; – розвитку професійних умінь відповідно до змісту адміністративної діяльності	Аналіз, синтез, зіставлення, систематизація власних знань і вмінь студентами у процесі самостійної пізнавальної діяльності
Управління процесом пізнання магістрантами закономірностей та законів розвитку та функціонування процесу управління та менеджменту, зокрема в адміністративній діяльності	Пізнання закономірностей та законів розвитку й функціонування суб'єкта управління в рамках адміністративної діяльності, розуміння магістрантами причинно-наслідкових зв'язків
Управління процесом інтеграції здобутих теоретичних знань та практичного досвіду професійної діяльності у сфері управління	Систематизація та узагальнення здобутих теоретичних знань, актуалізація їх застосування у професійній діяльності у сфері управління
Організація: – стажування як форми практичної підготовки; – підготовки випускної кваліфікаційної роботи магістра	Виконання майбутніми менеджерами адміністративної діяльності завдань стажування та підготовки випускної кваліфікаційної роботи магістра
Перевірка, оцінювання динаміки знань та професійних умінь у майбутніх менеджерів адміністративної діяльності шляхом застосування традиційних та сучасних методів навчання та психолого-педагогічної діагностики	Самоконтроль, самодіагностика динаміки знань та професійних умінь майбутніми менеджерами адміністративної діяльності у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності

На нашу думку, така організація навчально-виховного процесу та впровадження принципів випереджальної освіти у професійну підготовку з означеної спеціальності дає змогу готувати управлінські кадри, що відповідають вимогам сучасного розвитку суспільства та виробництва.

Загалом, як зазначає О.Є. Висоцька [2], концепція випереджальної освіти передбачає перебудову змісту і методології навчального процесу у всіх ланках системи освіти таким чином, щоб вона стала здатною до вчасної підготовки людей до нових умов існування, дати їм такі знання й уміння, які дали б змогу не тільки успішно адаптуватися в новому соціальному та інформаційному середовищі, а й активно впливати на нього в інтересах збереження й подальшого гармонійного розвитку людського суспільства та навколишньої природи.

Випереджальна освіта насамперед зорієнтована на такі умови професійної діяльності, у яких має працювати майбутній фахівець. Адже темпи сьогоденного науково-технічного прогресу такі, що знання старішають протягом 3–5 років. Саме тому система випереджальної освіти повинна радикально відрізнятися від системи підтримувальної освіти [1, с. 323].

У контексті нашого дослідження випереджальний характер професійної підготовки магістрантів означеної спеціальності передбачає корегування компонентів навчально-виховного процесу й системи взаємодії суб'єктів з метою активізації самостійної пізнавальної діяльності тих, хто навчається, на кожному етапі. Така ситуація передбачає врахування особливостей професійної діяльності тих, хто навчається, тобто майбутніх менеджерів адміністративної діяльності, а саме: готовності діяти з високим ступенем невизначеності; гнучкості у прийнятті рішень; прагнення до реалізації нововведень; постійної спрямованості на пошук нестандартних шляхів вирішення складних завдань; творчого підходу до впровадження конструктивних рішень у процесі діяльності організації; спрямованість професійної діяльності на управління соціальними системами тощо.

У свою чергу, спеціальна організація навчально-виховного процесу передбачає: забезпечення професійної спрямованості та проблемності навчально-виховного процесу; організацію педагогічної взаємодії на засадах суб'єкт-суб'єктних відносин; використання активних методів навчання, інноваційних дидактичних технологій; застосування особистісно орієнтованого підходу до процесу навчання; відповідне наукове і методичне забезпечення навчально-виховного процесу.

Як було зазначено вище, напрям професійної діяльності майбутнього менеджера адміністративної діяльності та специфіка другої вищої освіти зумовлюють цілісність педагогічного процесу загалом, його побудову на засадах системи “викладач – студент” за умов суб'єкт-суб'єктних відносин і необхідних прямих та зворотних зв'язків, а також використання особистісно орієнтованих педагогічних технологій.

Важливим моментом нашого дослідження є те, що суб'єкти педагогічного процесу – це студенти спеціальності “Адміністративний менеджмент”, які в більшості є керівниками різних ланок управлінської ієрархії, що прагнуть підвищити свій кваліфікаційний рівень. Як свідчить аналіз проведених бесід із потенційними студентами [3], метою їх навчальної діяльності є накопичення обсягу управлінських знань та обов'язкове вдосконалення на їх основі професійних умінь, що вже сформовані. Тому організація навчально-виховного процесу з майбутніми фахівцями означеного напряму ґрунтується на підготовці фахівців, здатних вирішувати складні прикладні проблеми в галузі управління соціальними системами різного характеру і призначення.

Професійна підготовка здійснюється на засадах практичної спрямованості відповідно до змісту професійної діяльності тих, хто навчається (державне управління або управління підприємствами та організаціями різної форми власності).

Слід також зазначити важливість професійно орієнтованого змісту навчання, що зумовлює ефективність підвищення кваліфікації управлінських кадрів у процесі професійної підготовки за спеціальністю “Адміністративний менеджмент” заочною та заочною формами навчання. У такому контексті важливим моментом стає процес формування професійно орієнтованого змісту навчання, що зумовлений суспільними потребами та особистісними потребами й мотивами суб’єктів адміністративної діяльності.

Отже, важливим моментом професійної підготовки магістрантів означеної спеціальності стає обґрунтованість застосування інноваційних форм, методів та засобів навчання відповідно до специфіки адміністративної діяльності.

Висновки. Таким чином, можна констатувати, що випереджальна професійна підготовка магістрантів зі спеціальності “Адміністративний менеджмент” передбачає: по-перше, удосконалення організації навчально-виховного процесу з метою активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів; по-друге, корегування форм, методів і засобів навчання відповідно до специфіки адміністративної діяльності.

Список використаної літератури

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія : підручник для вузів / А.М. Алексюк – К. : Либідь, 1998. – 436 с.
2. Висоцька О.Є. Концептуальні засади випереджаючої освіти для сталого розвитку / О.Є. Висоцька // Дніпропетровська обласна педагогічна газета. – 2009. – № 21 (30) – С. 6.
3. Воробйова Є. В. Педагогічні умови формування індивідуального стилю професійної діяльності у майбутніх менеджерів адміністративної діяльності : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Є.В. Воробйова. – Харків, 2010. – 264 с.
4. Воробйова Є.В. Друга вища освіта як засіб підвищення кваліфікації управлінських кадрів / Є.В. Воробйова, Н.В. Підбуцька // Педагогіка і психологія творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / [редкол. : Т.І. Сущенко (голова) та ін.]. – Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2007. – Вип. 44 – С. 127–130.
5. Подласый И.П. Педагогика / И.П. Подласый. – М. : Владос, 1999. – Кн. 1 – 574 с.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2013.

Игнатюк О.А., Воробьева Е.В. Особенности опережающей профессиональной подготовки магистрантов специальности “Административный менеджмент”

В статье обоснована сущность и особенности учебно-воспитательного процесса по специальности “Административный менеджмент”; раскрыто содержание профессиональной подготовки магистрантов указанной специальности с учетом опережающих особенностей.

Ключевые слова: опережающая профессиональная подготовка, магистранты, учебно-воспитательный процесс, административная деятельность.

Ignatuk O., Vorobyeva Y. Features advanced training undergraduates majoring “Administrative Management”

In the article the nature and characteristics of the educational process in the specialty “Administrative Management”, disclosed the contents of this training undergraduates majoring in view advanced features.

Key words: *advance training, graduates, educational process, administration.*